

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ БАНКІВСЬКОГО ПРАВА

THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS OF THE IMPLEMENTATION OF BANKING LAW FUNCTIONS

Буря Ю.М., студентка IV курсу факультету прокуратури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Петрова А.В., студентка IV курсу факультету прокуратури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Система права за своєю сутністю є динамічною та перебуває у постійному розвитку. Ця характеристика знаходить підтвердження у тому, що еволюція правової системи в будь-якій державі відбувається синхронно з її трансформацією у правову державу. Виникнення нових правових інститутів і формування окремих галузей права обумовлені об'єктивною потребою у задоволенні суспільних інтересів, що з часом зазнають змін. Яскравим прикладом такого процесу є становлення банківського права, яке виступає як спеціалізована галузь, що охоплює нормативно-правові акти та закони, спрямовані на регулювання відносин у сфері банківської діяльності. Банківське законодавство формує правову основу для забезпечення ефективного функціонування банківської системи та впорядкування відносин, що виникають у процесі здійснення банківської діяльності.

Аргументовано, що ступінь регламентації банківських правовідносин у державі залежить від рівня розвитку державної економіки та правової системи. З огляду на це країни Європейського Союзу особливу увагу приділяють регулюванню банківських правовідносин, особливість цього знаходе свій прояв передусім у домінуванні публічно-правових підходів над приватно правовими. Акцентовано на публічно-правовому компоненті функціонування банківської системи.

Україна офіційно задекларувала курс на європейську інтеграцію, визначивши його як один із фундаментальних векторів державної політики та стратегічного розвитку. Однією з ключових умов набуття членства в Європейському Союзі є гармонізація національного законодавства з правовими нормами та стандартами, прийнятими в рамках європейського правового простору. У цьому контексті слід звернути увагу на положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», прийнятого 18 березня 2004 року, який визначає банківське право як одну з пріоритетних сфер адаптації. Унаслідок цього одним із першочергових завдань у процесі реформування національної правової системи є приведення норм банківського законодавства у відповідність до законодавчих актів та регуляторних стандартів Європейського Союзу, що дозволить забезпечити високий рівень їх інтеграції та функціональної відповідності.

Ключові слова: банківське законодавство, банківське право, функції банківського права, банківська система, фінансове право, Центральний банк України, правові відносини, банківська діяльність, кредитування, Національний банк України, облікова ставка, стабілізаційна функція, операції відкритого ринку.

The legal system, by its very nature, is dynamic and undergoes continuous development. This characteristic is evidenced by the fact that the evolution of a legal system in any state occurs in tandem with its transformation into a rule-of-law state. The emergence of new legal institutions and the formation of distinct branches of law are driven by the objective necessity to meet societal needs, which change over time. A vivid example of this process is the establishment of banking law, which serves as a specialized branch encompassing legal acts and regulations aimed at governing relations within the sphere of banking activity. Banking legislation provides the legal foundation for ensuring the effective functioning of the banking system and structuring the relationships that arise in the course of banking operations.

The level of regulation of banking legal relations in a state depends on the level of development of the state economy and legal system. The countries of the European Union pay particular attention to the regulation of banking legal relations. The peculiarity of regulation lies in the dominance of public-law approaches over private-law ones. Attention was drawn to the public-law component of the functioning of the banking system.

Ukraine has officially declared its course toward European integration, identifying it as one of the fundamental vectors of state policy and strategic development. One of the key conditions for attaining membership in the European Union is the harmonization of national legislation with the legal norms and standards adopted within the European legal framework. In this context, particular attention should be paid to the provisions of the Law of Ukraine «On the Nationwide Program for the Adaptation of Ukrainian Legislation to the Legislation of the European Union», adopted on March 18, 2004, which designates banking law as one of the priority areas for adaptation. Consequently, one of the primary tasks in the process of reforming the national legal system is aligning the norms of banking legislation with the legislative acts and regulatory standards of the European Union. This alignment aims to ensure a high level of integration and functional compliance.

Key words: banking legislation, banking law, functions of banking law, banking system, financial law, Central Bank of Ukraine, legal relations, banking activity, lending, National Bank of Ukraine, discount rate, stabilization function, open market operations. translations into English.

Постановка проблеми. Починаючи висвітлення питання, вкажемо, що питання розвитку й вдосконалення банківського права тісно пов'язане з активними досягненнями й поширенням здобутків науково-технічного прогресу, тобто розширенням технічних можливостей банківської системи; появою нових банківських операцій, розширенням переліку правовідносин між банками і клієнтами, які потребують додаткового правового забезпечення, тощо. Звісно, усе це потребує якісної законодавчої регламентації. Крім того, наявність банківського права в правовій системі країни відіграє головну роль у банківській сфері, особливо в діяльності Центрального банку та інших банківських установ. Отже, вивчення банківського права, його місця в системі права України має важливе теоретико-практичне значення. Враховуючи вищевикладене, питання банківського права є актуаль-

ними та заслуговують на увагу українських фахівців для подальшого дослідження.

Мета дослідження – дослідити, які аспекти банківського права найбільш вивчені, виявити специфіку функцій банківського права, роль Центрального банку на міжбанківському рівні, окремо проаналізувати стабілізаційну функцію банківського права в Україні.

Виклад основного матеріалу. Під час становлення України як сучасної демократичної і правової держави, перехід до ринкової економіки і формування сучасної банківської системи розвивається банківське право України. Пояснюється це тим, що для ефективного функціонування економіки держави потрібне якісне законодавче регулювання банківської діяльності.

Поняття «банківське право» почало широко вживатися як теоретиками – представниками наукової спільноти, так

і практиками. Більш того, у практиці банківської діяльності дане поняття використовується на позначення групи правовідносин, тобто як окрема юридична категорія [1].

Банківське право – це комплекс норм права та інститутів, що регулюють порядок створення та функціонування банків України, здійснення банківських операцій [4].

Варто зауважити, що питання щодо визначення місця банківського права в системі права вивчала велика кількість зарубіжних і вітчизняних науковців – фахівців у сфері права й економіки. Думки науковців з цього приводу різняться. Однак можна констатувати, що в теорії існує 4 точки зору з цього питання.

Згідно з першою позицією банківське право визначається як самостійна галузь права. Більшість вчених стверджує, що банківське право як самостійна сфера права має власний предмет і метод регулювання. Дещо схожої думки дотримується А. А. Коваленко, який у своїй роботі зазначає, що підставами виокремлення банківського права як самостійної галузі права є її власні сформовані завдання й функції, відмінні від фінансового, цивільного, господарського права [2]. Дану позицію поділяють зарубіжні фахівці. Зокрема, вони вважають, що визнання банківського права як самостійної галузі права впливає з потреби суспільства й державного інтересу, особливої ролі банківської системи в економічній безпеці держави [1].

Прихильники другої позиції банківське право розглядають як підгалузь права, тобто частину іншої самостійної галузі права. Так, деякі науковці банківське право вважають складовою фінансового права. Наприклад, О. А. Костюченко наполягає на тому, що банківське право – це підгалузь фінансового права, яка спрямована на мобілізацію, використання і розподіл централізованих фондів для забезпечення виконання завдань держави [1]. Є науковці, які банківське право відносять до підгалузі господарського права тому, що мова йде про один із видів підприємницької діяльності.

Серед українських науковців панує думка, згідно з якою банківське право розглядається як комплексний інститут права, тобто як сукупність різних норм, що регулюють відносини в одній сфері. Поява згаданої позиції зумовлена тим, що у сфері банківської діяльності виникають різноманітні відносини, які мають різну правову природу і з огляду на це регулюються різними правовими нормами. Наприклад, відносини між Національним банком України (далі – НБУ) та іншими банками як один із видів фінансово-правових відносин регламентуються нормами фінансового права. У свою чергу, відносини, що складаються між банком і клієнтом, мають цивільно-правовий характер, а тому будуть регулюватися нормами цивільного або господарського права, залежно від суб'єктного складу.

Відповідно до четвертої позиції банківське право визнається комплексною галуззю права. Концепція комплексних галузей права полягає в тому, що правова база складається з норм різних галузей права, які мають предметну єдність між собою. Підтримує вказану точку зору І. П. Сторожук. На її думку, банківське право – це сукупність норм різних галузей права, що становлять систему положень, якими врегульовуються відносини у банківській сфері [3]. Погоджуємося з висловленим і вважаємо, що банківське право – це комплексна галузь права, яка об'єднує різноманітні відносини за предметом їх регулювання, але з певним зауваженням: *не виключаємо можливості того, що банківське право в майбутньому стане самостійною галуззю права в системі права України.*

Продовжуючи розгляд питання, спробуємо визначити, у чому ж саме полягає специфіка функцій банківського права. Для цього, на наше переконання, варто дослідити ключові поняття, що застосовуються в даній галузі права, а саме: «банк», «банківська діяльність».

Так, згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність» банком визнається юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги (здійснювати кредитні, валютно-обмінні, розрахункові операції тощо) [5].

Крім того, у згаданому Законі закріплено, що банківська діяльність полягає в залученні у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб, їх розміщенні від свого імені, на власних умовах і на власний ризик, відкритті й веденні банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [5].

На відміну від законотворців науковці у своїх працях при характеристиці функцій банківського права тісно пов'язують між собою два терміни «банк» і «банківська діяльність».

Так, Н. Ю. Мельничук у своїй науковій роботі проаналізувала різноманітні підходи до трактування поняття «банк». За результатами вивчення думок науковців вчена робить висновок, що банк – це суб'єкт господарювання, який задіяний у фінансово-кредитній системі країни, ризикова діяльність якого спрямована на задоволення потреб різних верств населення у сфері розрахунково-кредитних відносин [6].

У свою чергу, О. Драчевська банківську діяльність пропонує розуміти як врегульовану правовими нормами діяльність юридичних осіб щодо надання визначених законодавством банківських послуг на підставі закону та виданих банківських ліцензій [7].

Отже, банківське право за допомогою банківської діяльності, що провадять банки, реалізує свої функції на практиці.

Спираючись на погляди фахівців, можемо сміливо стверджувати, що банківському праву притаманні як загальні, так і спеціальні функції, що є характерними лише або переважно для даного права. Зокрема, до першої категорії ми можемо віднести такі дві важливі функції, як: охоронна і регулятивна. Охоронна функція полягає у здійсненні правового впливу на поведінку суб'єктів з метою захисту особливо значущих правовідносин (економічних, соціальних, політичних, тощо) для суспільства. Банківські правовідносини, як уже відмічалось, визнаються елементом фінансової системи держави, яка може впливати на економічний стан всієї країни. Отже, ці правовідносини можна вважати важливими для суспільства й такими, що потребують захисту держави на законодавчому рівні. Примітно, що вказана функція знайшла відображення в ЗУ «Про банки і банківську діяльність». Підтвердження висловленому можна знайти в меті даного акта, яка полягає у: по-перше, створенні позитивних умов для розвитку економіки України; по-друге, забезпеченні правового захисту законних вкладників та інших клієнтів банків; по-третє, забезпеченні сталого розвитку і стабільної банківської системи; по-четверте, створенні сприятливих умов для належного конкурентного середовища на фінансовому ринку [5]. Варто наголосити, що охоронна функція проявляється не тільки тоді, коли вчиняється правопорушення у банківській сфері, а й при закріпленні юридичних санкцій у разі, коли має місце протиправне діяння. Вбачається, що саме законодавче закріплення санкцій за правопорушення утримує деяких суб'єктів від вчинення протиправного діяння. Виходячи з наведеного, можна констатувати, що банківське право виконує ще й попереджувальну функцію. У свою чергу, регулятивна функція банківського права полягає у регламентації правил поведінки, визначенні обсягів суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, що покладаються на суб'єктів банківського права.

Для виокремлення спеціальних функцій, характерних праву, що розглядається, доцільно проаналізувати статті Закону України «Про банки та банківську діяльність». Зокрема, уважно вивчивши ст. 56 Закону, згідно з якою клієнтам надається (гарантується) право доступу до інформації

ції щодо банківської діяльності, а за банком закріплюється обов'язок надавати таку інформацію, можемо сміливо виокремити ще й інформаційну функцію банківського права. Так, банк має інформувати клієнта, які послуги він надає, зазначати актуальну ціну банківських послуг тощо. Аналіз ст. 47 дає підстави виокремити ще одну функцію – кредитування. У статті наголошується, що одним із видів банківської діяльності є здійснення кредитних операцій банками України. Для цього банк зобов'язаний мати структурний підрозділ, що здійснюватиме управління операціями, які пов'язані з кредитуванням, і надаватиме кредити клієнтам банку. Суть кредитних операцій полягає в тому, що банк від власного імені на власний ризик надає кошти, банківські метали у кредит за рахунок залучених у вклади (депозитів), у тому числі на поточних рахунках [5].

Отже, специфіка функцій банківського права полягає у впливі на поведінку специфічного кола суб'єктів (банк та його клієнти), регламентації їх прав і обов'язків, законодавчому регулюванні правовідносин, що виникають у сфері банківської діяльності.

Додамо, що в Україні на законодавчому рівні закріплено визначення й такого поняття, як «банківська система». Згідно зі ст. 4 Закону «Про банки та банківську діяльність» (далі – Закон) банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, філій іноземних банків, що створені відповідно до українського законодавства і діють на території України [5]. Аналогічна дефініція міститься в Господарському кодексі України. Однак однозначне трактування даного терміна серед науковців відсутнє.

Більш того, за законодавством України у нас існує дворівнева банківська система. Додамо, що такий вид характерний для розвинених країн із ринковою економікою. Її особливість полягає в тому, що відносини між банками вибудовуються як по вертикалі, так і по горизонталі. По вертикалі будуються так, що центральний банк виступає як керівник комерційних банків, тобто йдеться про відносини підлеглості. По горизонталі вони засновані на рівності між комерційними банками. Наприклад, в Україні центральним банком виступає НБУ. Він є емісійним центром держави, відповідальним за управління всією кредитно-грошовою системою країни. Комерційні банки підпорядковуються НБУ. Також НБУ здійснює нагляд для сприяння безпеці та фінансовій стабільності банківської системи України.

У продовження вкажемо, що для будь-якої системи характерним вважається виконання певних функцій, не є винятком і банківська система, для якої характерні функції, що впливають зі специфіки банківської діяльності. До функцій банківської системи можна віднести такі: по-перше, створення грошей та регулювання грошових мас; по-друге, стабілізаційну функцію; по-третє, трансформційну функцію.

Центральний банк відіграє важливу роль у функціонуванні на міжбанківському рівні й забезпечує короткострокове кредитування для банків, підтримує їх ліквідність. При цьому він використовує певні інструменти.

Так, одним із основних інструментів, який використовує Європейський Центральний Банк (далі – ЄЦБ) або Національний Банк України (далі НБУ), є встановлення ключової процентної ставки.

Відповідно до Закону одним із монетарних інструментів, за допомогою якого НБУ встановлює для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених і розміщених грошових коштів, вважається облікова ставка НБУ [8]. До речі, вона є свого роду індикатором оцінки грошових коштів. По суті, це визнається прямим показником інфляції та реального стану економіки країни. Вона дає розуміння, скільки насправді коштують гроші й яку цінність вони наразі мають. Так, якщо облікова ставка знижується, то це може

свідчити про зростання інфляції, здорожчання кредитів і зростання кількості грошей в обігу, і навпаки, низькі відсоткові ставки стимулюють зростання економіки, роблячи кредити більш доступним для споживачів і бізнесу [9]. Відповідно, від розміру процентної ставки залежатиме вартість запозичень і на міжбанківському ринку.

Наприклад, Світова фінансова криза 2008–2009 років стала однією з найглибших за останні десятиліття. Федеральна резервна система США знизилася процентну ставку за федеральними фондами з 5,25% до рекордно низького рівня – 0,25%. Це було зроблено для стимулювання кредитування й відновлення економічної активності. У той саме час Європейський центральний банк знизив облікову ставку з 4,25% до 1% у 2009 р. [10].

Зниження ключових ставок відбулося для того, щоб стимулювати економічну активність і збільшити доступ банків в тому числі й до ліквідності.

Ще один важливий інструмент визнаються операції відкритого ринку. Відповідно до ст. 29 Закону: операціями відкритого ринку Національного банку, у тому числі з премією або з дисконтом, є купівля-продаж казначейських зобов'язань, а також інших цінних паперів (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права) і боргових зобов'язань, визначених Правлінням Національного банку, у тому числі на умовах зворотного продажу або купівлі (угоди репо) [8].

Операції на відкритому ринку збільшують (при купівлі цінних паперів) або зменшують (при їх продажі) обсяг ресурсів банків і банківської системи в цілому, що відбивається на вартості кредиту, обсязі попиту, а зрештою, і на обсязі грошової маси. Тому можна вважати, що антиінфляційний ефект операцій на відкритому ринку проявляється при продажу центральним банком цінних паперів [11].

Для прикладу вкажемо, що під час пандемії COVID-19 у 2020–2021 рр. центральні банки провідних країн знову вдалися до безпрецедентних заходів стимулюючої монетарної політики для пом'якшення економічних наслідків локдаунів і карантинних обмежень. ЄЦБ запустив програму екстреного викупу пандемічних облігацій (PEPP) на суму €1,85 трлн у 2020–2022 рр. У цілому грошова база Єврозони зросла з \$4,7 трлн до \$8,3 трлн [12].

До сказаного додамо, що на міжбанківському рівні *Центральний банк також виконує функцію «кредитора останньої інстанції».* Відповідно до ст.1 Закону це означає, що: «Національний банк України має право надавати кредити для рефінансування банку або іншої фінансової установи у разі вичерпання інших можливостей рефінансування» [8].

Наприклад, у 2007 році Китай відзначався високими темпами зростання ВВП, які сягали приблизно 15%. Проте у 2008 році ці показники знизилися до близько 9%. Щоб запобігти більш значному спаду, Китай вжив заходів, подібних до тих, до яких вдалися в США та Європі. Народний банк Китаю послабив кредитні умови для комерційних банків, зокрема, зменшивши норму обов'язкових резервів з 17,5% до 13,5% для менших банків і з 17,5% до 15,5% для більших банків у четвертому кварталі 2008 року. Також було знижено облікову ставку з 7,47% до 5,31%. Ці заходи призвели до зростання банківського кредитування в Китаї з 4,7 трлн юанів (688 млрд доларів США) у 2008 році до 9,6 трлн юанів у 2009 році, з подальшим збільшенням у наступні роки [13].

Завдяки цим інструментам центральний банк забезпечує стабільність міжбанківського ринку, що критично важливо для всієї фінансової системи, оскільки роль центрального банку на міжбанківському рівні не лише стабілізація й підтримка ліквідності, а й контроль інфляції і забезпечення довіри до банківської системи.

Повернемося до стабілізаційної функції, завдяки виконанню якої забезпечується сталість банківської діяльності, стабільність грошової одиниці України,

а також діяльність грошового ринку. Як вже було зазначено раніше, центральний банк встановлює ключову процентну ставку відповідно до ст. 27 Закону [8], бо такий інструмент у діяльності банку дає можливість регулювати рівень інфляції: для приборкання високого рівня інфляції застосовується підвищення ключової процентної ставки, що, у свою чергу, знижує інвестиційну діяльність, проте стабілізує ціни.

Також одним із центральних елементів цієї функції є забезпечення ліквідності банків шляхом короткострокового кредитування. Такий інструмент дає змогу забезпечити стійкість фінансових установ, що дозволяє банкам продовжити кредитувати бізнес, знижуючи ризик масового банкрутства [14].

Не менш важливим елементом стабілізаційної функції вважається забезпечення нагляду за фінансовими установами відповідно до п. 8 ст. 7 Закону [8]. Центральні банки й органи банківського нагляду проводять моніторинг діяльності банків, що допомагає своєчасно виявити ризики та попередити банкрутства банківських установ. Додамо, що Базельський Комітет з питань банківського нагляду (BCBS) розробив і впровадив Базельські стандарти (або ще називають угоди), які встановлюють вимоги до банків щодо управління ризиками й капіталом. Це сприяє зміцненню фінансової стійкості банківських установ. Вбачається, що впровадження стандартів Базельського комітету є важливим для України, оскільки сприятиме подоланню криз, допоможе Україні стати повноправним членом світової банківської системи. Крім того, завдяки виконанню норм Базельських угод має значно зменшитися кількість недоброчесних банків [15].

Не можна оминати й того, що стабілізаційна функція банківської системи реалізується через ухвалення законів та інших нормативних актів, які регулюють діяльність усіх її складових. Крім того, важливим є створення ефективного механізму контролю й нагляду за дотриманням чинного законодавства і функціонуванням банків.

У свою чергу, правову основу діяльності банку в Україні становить Закон, в якому містяться: загальні положення, порядок формування та повноваження Ради Національного банку, організаційні основи й структура Національного банку, грошово-кредитна політика, управління готівковим грошовим обігом, діяльність Національного банку щодо операцій з валютними цінностями, положення щодо взаємовідносин із президентом України, ВРУ та КМУ, аудит Національного банку тощо.

Зокрема, ст. 4 Закону закріплює приписи про економічну самостійність Національного банку, який функціонує як економічний самостійний орган, здійснює видатки за рахунок власних доходів у межах затвердженого кошторису, а у визначених чинним законодавством випадках також за рахунок Державного бюджету України [8]. Крім того, за законодавством Національний банк є юридичною особою, має відокремлене майно, що є об'єктом права державної власності і перебуває у його повному господарському віданні. Не допускається втручання органів законодавчої та виконавчої влади або їх посадових осіб у виконання функцій і повноважень Ради Національного банку чи Правління НБУ інакше як у межах, визначених Законом України «Про Національний банк України» [16].

Це дозволяє банкам працювати в мінімальній залежності від політики, що, у свою чергу, дає змогу ефективно

виконувати свої функції та зосередитися на подальшому розвитку.

Також варто вказати, що Закон чітко називає функції НБУ (ст. 6, 7), серед яких контроль за грошово-кредитною політикою, забезпечення стабільності національної валюти, регулювання банківської діяльності. Закон також встановлює вимоги до банків щодо достатності капіталу й ліквідності. Це надихає на підтримку фінансової стабільності навіть у кризові періоди.

Слід зазначити, що Закон, крім іншого, стимулює до впровадження інновацій, надаючи НБУ роль лідера у розвитку цифрових послуг. Як відомо, Національний банк створив державну Систему електронних платежів – СЕП – для забезпечення розрахунків банків та їхніх клієнтів у гривні в межах України. Продовжують удосконалюватися технології дистанційної ідентифікації для отримання фінансових послуг. Розвиваються платформи інноваційних фінансових рішень (регуляторна платформа) [17]. Це забезпечує зручність та доступність банківських продуктів для клієнтів.

Підбиваючи підсумки, зауважимо, що ЗУ «Про Національний банк України» безперерійність і стабільність роботи банківських систем стає можливою завдяки формуванню сприятливого для діяльності банківської системи середовища, розвитку інновацій, забезпеченню невідворотності відповідальності перед клієнтами та бізнесами, також прозорості й підвищенню ефективності.

Висновок. Підсумовуючи результати вивчення теоретико-правових аспекти та їх практичного застосування, можна сказати, що банківське право – це, по-перше, важлива складова правової системи, яка розвивається завдяки зростанню потреб суспільства й в інтересах ринкової економіки; по-друге, комплекс норм права та інститутів, що регулюють порядок створення та функціонування банків України, здійснення банківських операцій [4]. Зважаючи на теперішній стан банківського права в Україні варто підтримати позицію, що банківське право – це комплексна галузь права, не виключаючи при цьому можливість того, що воно в майбутньому може стати самостійною галуззю права в системі права України.

Особливість функцій банківського права полягає у впливі на поведінку специфічного кола суб'єктів (банк та його клієнти), регламентація їх прав і обов'язків, законодавчому регулюванні правовідносин, що виникають у сфері банківської діяльності.

Центральний банк (в Україні це Національний банк України) є основним регулятором, який забезпечує стабільність й ефективність діяльності банківської системи через такі монетарні інструменти, як: ключова процентна ставка, операції на відкритому ринку а також він є «кредитором останньої інстанції». Завдяки цим інструментам центральний банк забезпечує стабільну роботу міжбанківського рівня, що є дуже важливим для всієї фінансової системи. Роль центрального банку на міжбанківському рівні – не лише стабілізація й підтримка ліквідності, а й контроль інфляції та забезпечення довіри до банківської системи.

Стабілізаційна функція забезпечує сталу банківську діяльність, а також діяльність грошового ринку. Це реалізується через ухвалення законів та інших нормативних актів, які регулюють діяльність усіх її складових.

У цілому банківське право має вагоме практичне значення, адже створює стабільне правове становище, яке в більшості відповідає вимогам сучасної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сторожук І. П. Банківське право. Загальна частина : навч. посібник. Хмельницький : ХХУП, 2017. 242 с.
2. Коваленко А. Теоретико-Правові аспекти реалізації функцій банківського права. *Право і суспільство*. 2018. № 3. С. 186–191.
3. Сторожук І. П. До питання про місце банківського права в системі права України. *Університетські наукові записки*. 2010. № 3 (35). С. 127–130.
4. Банківське право України : навч. посібник / [Ковалів М. В., Єсімов С. С., Назар Т. Я. та ін.]. Львів : СПЛОМ, 2023. 256 с.
5. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

6. Мельничук Н. Ю. Теоретичні підходи розуміння сутності дефініції «банк» й визначення його ролі в економічній сфері. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 4. С. 858–859.
7. Драчевська О. До питання визначення поняття «банківська діяльність». *Адміністративне право і процес*. 2020. № 2. С. 196. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/2/34.pdf> (дата звернення: 27.10.2024).
8. Про Національний банк України : Закон України від 19.04.2024 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#n2>
9. Як Національний банк може впливати на інфляцію використовуючи облікову ставку. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/keyrate-inflat>.
10. МВФ. Офіційний сайт. URL: <https://www.imf.org/ru/home>
11. Роль національного банку України на ринку цінних паперів: реферат. *osvita.ua*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/bank/20875/>.
12. Кваліфікаційна робота. *Ефективність інструментів монетарної політики в умовах економічних криз*. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/00d897d4-79ba-4534-a8c8-63a87faca33c/content>.
13. Highlights of China's Monetary Policy in 2009. URL: <http://www.pbc.gov.cn/english/130721/2872680/index.html>.
14. Підтримка ліквідності банківської системи Національним банком України. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/archive-news/all/84310-pidtrimka-likvidnosti-bankivskoyi-sistemi-natsionalnim-bankom-ukrayini>.
15. Базельські угоди. *vue.gov.ua*. URL: https://vue.gov.ua/Базельські_угоди.
16. Національний банк України. URL: <https://pkiforum.org.ua/organizers/національний-банк-україни/>.
17. Система електронних платежів. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/sep>.